

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
سازمان اورژانس کشور

دستورالعمل اجرایی

چهارشنبه سوری ۱۳۹۸

معاونت آموزش همگانی، مهارتی و اعتباربخشی

تاریخچه

چهارشنبه سوری که با نام های جشن چهارشنبه پایان سال و شب چهارشنبه سرخ هم شناخته می شود؛ یکی از جشن های بزرگ ایرانی است که در شب آخرین چهارشنبه هر سال برگزار می شود که در اصل اولین جشن پیش از نوروز است. به طور کلی واژه چهارشنبه سوری از ترکیب دو واژه چهارشنبه (نام یکی از روز های هفته) و سوری به معنای جشن و پایکوبی ساخته شده است. بر اساس آیین باستانی ایران، در این روز، آتش بزرگی برافروخته شده و تا طلوع خورشید صبح فردا ادامه دارد. در شاهنامه فردوسی اشاره هایی به بزم و جشن چهارشنبه نزدیک و سال نو شده است که این موضوع، نشان دهنده کهن و قدیمی بودن این جشن دارد. اما این جشن در سال های معاصر از پیشینه خود فاصله گرفته و مشکلات زیادی را برای افراد بوجود آورده است.

مقدمه:

هرگونه بی توجهی به نکات ایمنی و سهل انگاری در برپایی مراسم چهارشنبه سوری می تواند زیان های جانی و مالی سنگین و غیر قابل جبرانی را در پی داشته باشد. آمارها نشان می دهند سالانه به طور متوسط ۱۸۵۰۰ مورد حادثه آتش سوزی، از آتش بازی به وجود می آید که این موارد شامل ۱۳۰۰ مورد آتشسوزی ساختمان، ۳۰۰ مورد آتش سوزی خودرو و ۱۶۹۰۰ مورد در فضای و محیطهای باز رخ می دهد. این آتشسوزی ها در موارد متعددی باعث فوت، معلولیت، عوارض غیرقابل جبران و خسارت های مالی فراوانی می شوند. یکی از مهمترین مسائل جهت کاهش آسیب های آن توجه به پیشگیری می باشد. خانواده ها در پیشگیری از حوادث نقش مهمی را ایفاء می کنند.

ممکن است موضوع ایمنی و پیشگیری از حوادث مربوط به چهارشنبه سوری، در بدو امر برای گروه سنی نوجوانان زیاد جالب نباشد، چرا که آنها مجبورند محدودیت در ترقه بازی، فشفسه بازی و آتشبازی برای خود متحمل شوند ولی می توان با نشان دادن این موضوع که این امر با زندگی آنها مرتبط است، آموزش در این زمینه را برای آنها جالب تر کرد. حادثه برای هرکسی اتفاق می افتد. ابتدا کودکان و نوجوانان میبایست تشویق شوند تا درک خوبی از حوادث داشته و به این باور برسند که در مقابل مواد محترقه و منفجره و آتشبازی آسیب پذیر هستند. با این تغییر نگرش می تواند آسیب ها را بسیار کاهش داده و آمار حوادث ناشی از آن را کم نمود.

اهداف:

- آشنایی گروههای پرخطر با حوادث ناشی از مراسمات چهارشنبه آخر سال
- آشنایی با نحوه تماس و کمک خواهی صحیح از خدمات سیستم اورژانس پیش بیمارستانی در حوادث مرتبط
- آشنایی با اقدامات ساده کمکهای اولیه در برخورد با مصدومین حوادث مرتبط
- آشنایی با اقدامات صحیح و مدیریت در برخورد با حوادث با تعداد زیاد مصدوم مرتبط با چهارشنبه پایان سال

- آشنایی با عوارض و مشکلات ناشی از حوادث چهارشنبه پایان سال

دامنه مسئولیت و عملکرد

اجرای کامل برنامه های مورد انتظار در حوزه آموزش ها و فعالیت های پیشگیرانه چهارشنبه پایان سال جهت برقراری اهداف مورد نظر به صورت زیر می باشد.

مسئول آموزش

- مسئول تشکیل کمیته اقدامات چهارشنبه آخر سال
- مسئول اجرای دقیق دستورالعمل
- مدیریت و استفاده از ظرفیت کارشناسان آموزش و کارشناسان توانمند در مجموعه
- تهیه ملزومات اجرایی جهت اجرای با کیفیت
- ارائه گزارش مداوم به رئیس مرکز
- تهیه گزارش نهایی و ارائه به سازمان اورژانس کشور

مدیر مرکز

- تسهیل در تشکیل کمیته و اجرای دستورالعمل
- نظارت بر حسن اجرای دستورالعمل
- تایید نهایی گزارشات ارائه شده

تجهیزات:

اجرای آموزش ها برای گروههای مختلف هدف مستلزم تهیه موارد و تجهیزات مورد نیاز می باشد که شامل موارد زیر می باشد:

- ۱- کارت شناسایی مدرسین و تسهیل کنندگان
- ۲- تهیه بنر ها و پوستره های آموزشی
- ۳- تهیه ملزومات بازی های آموزشی ابلاغی
- ۴- تهیه پمفلت های آموزشی ویژه گروههای هدف
- ۵- تهیه ملزومات نمایش فیلم های آموزشی مرتبط
- ۶- تهیه جوایز و هدایای آموزشی برای گروه دانش آموزان

اقدامات اجرایی (روش کار)

ردیف	اقدام اجرایی	مسئول	توضیحات
۱	صدور ابلاغ با عنوان «مسئول کمیته اجرایی آموزش و پیشگیری از حوادث چهارشنبه پایان سال ۹۸» از طرف مدیر مرکز	ریاست مرکز	
۲	تشکیل کمیته اجرایی و برگزاری جلسه داخلی و بررسی نحوه اجرا	مسئول کمیته	
۳	برگزاری جلسه هماهنگی با گروه آموزش و ارتقای سلامت معاونت بهداشتی دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی	مسئول کمیته	همکاری و استفاده از ظرفیت های موجود در معاونت ها بهداشتی جهت تهیه ملزومات، مدرسين و ارتباط هرچه بهتر با گروههای هدف
۴	برگزاری جلسات هماهنگی با مدیریت آموزش و پرورش استان/ شهرستان	مسئول کمیته	جهت هماهنگی ورود به تمامی مقاطع تحصیلی و ارائه آموزش های مورد نیاز در پیشگیری از حوادث چهارشنبه پایان سال
۵	برگزاری جلسه هماهنگی با معاونت های فرهنگی شهرداری	مسئول کمیته	جهت هماهنگی در استفاده از ظرفیت های موجود در فرهنگسراها و فضا های آموزشی وابسته به شهرداری و تابلو ها و بیلبورد ها جهت ارائه آموزش ها به گروههای هدف
۶	برگزاری جلسه هماهنگی با فرمانداری/استانداری	مسئول کمیته	جهت هماهنگی های لازم در ورود به ادارات و ارائه آموزش های لازم.
۷	برگزاری جلسه هماهنگی با صدا و سیما استانی	مسئول کمیته	هماهنگی جهت حضور در رادیو و تلویزیون بصورت برنامه های آموزش محور، زیر نویس، موشن گرافیک و انیمیشن و گزارش های تصویری
۸	برگزاری جلسه هماهنگی با مدیریت امور مساجد/ائمه جمعه استان/شهرستان	مسئول کمیته	هماهنگی جهت ورود به مساجد و ارائه آموزش های لازم
۸	برگزاری جلسه هماهنگی با خبرگزاری های مکتوب و آنلاین استانی و محلی	مسئول کمیته	هماهنگی جهت انعکاس آمار ها، آموزش های مکتوب و چند رسانه ای تهیه شده.
۹	برگزاری جلسه داخلی کمیته و برنامه ریزی جهت هماهنگی و اجرای برنامه ها با سازمان ها و واحد های همکار	مسئول کمیته	برنامه ریزی جهت استفاده از ظرفیت نیروهای ستادی و تکنسین های فعال و با انگیزه جهت شروع گسترده آموزش ها در سطوح مختلف و برنامه ریزی و زمانبندی طبق هماهنگی های قبلی

حضور مسئولان کمیته های مراکز و ارائه گزارش عملکرد، برنامه ریزی ها و هماهنگی های صورت گرفته در راستای اجرای هماهنگ کشوری	سازمان اورژانس کشور	برگزاری جلسه هماهنگی مسئولین کمیته های مراکز در سازمان اورژانس کشور	۱۰
	مسئول کمیته	شروع اجرای آموزش های حضوری متناسب با گروه دانش آموزان	۱۰
<p>با توجه به آمار های گذشته، دانش آموزان جزو طیف سنی بسیار پرخطر و در معرض آسیب می باشند و نیازمند توجه بیشتر هستند. به همین منظور می بایست موارد زیر در مدارس اجرا گردد:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱- اجرای آموزش های پیشگیری و ارائه آمار های سال های گذشته بصورت حضوری ۲- در صورت امکان حضور افراد آسیب دیده از چهارشنبه سوری سال قبل و ارائه توضیحات و توصیه های پیشگیرانه ۳- اهدا بروشور آموزشی مرتبط با گروه سنی هدف ۴- نصب پوستر های آموزشی در تابلوهای اعلانات ۵- پخش کلیپ های کوتاه آموزشی ۶- برگزاری مسابقه مار و پله چهارشنبه سوری بین دانش آموزان (طبق توضیحات و ملزومات پیوست) ۷- اهدا جوایز به دانش آموزان برتر در مسابقه ۸- تهیه مستندات کافی از تمامی مراحل اجرای برنامه ها 			
	مسئول کمیته	شروع اجرای آموزش های حضوری در مساجد	۱۱
<p>با توجه به حضور نوجوانان و همچنین والدین، یکی از مکان های مورد توجه جهت ارائه آموزش ها مساجد می باشد. به همین منظور می بایست موارد زیر در مساجد اجرا گردد:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱- هماهنگی و حضور در مساجد و ارائه آموزش های حضوری در محل ۲- ارائه بروشور آموزشی پیشگیری و ویژه والدین به شرکت کنندگان ۳- نصب پوستر های پیشگیرانه در تابلو های اعلانات ۴- در صورت امکان پخش پیام ها و کلیپ های آموزشی 			
	مسئول کمیته	شروع اجرای آموزش های حضوری در ادارات	۱۲
<p>والدین یکی از ارکان های اصلی و تاثیرگذار بر کودکان و نوجوانان می باشند که حضور و آموزش در ادارات می تواند در امر پیشگیری موثر باشد. به همین منظور می بایست موارد زیر در مساجد اجرا گردد:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱- هماهنگی و حضور در ادارات و ارائه آموزش های حضوری در محل ۲- ارائه بروشور آموزشی پیشگیری و ویژه والدین به شرکت کنندگان ۳- نصب پوستر های آموزشی پیشگیرانه در تابلو های اعلانات 			

	مسئول کمیته	شروع اجرای آموزش های حضوری در فرهنگ سرا های وابسته به شهرداری	۱۳
<p>با توجه به حضور گسترده گروههای هدف مورد نظر مانند خانم های خانداندار، دانش آموزان و ... در فرهنگسرا ها و محیط های فرهنگی وابسته به شهرداری ها می بایست اقدامات زیر اجرا گردد:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱- هماهنگی و حضور در فرهنگسراها ۲- ارائه بروشور آموزشی پیشگیری و ویژه والدین و دانش آموزان ۳- اجرای مسابقات آموزشی در محل حضور و برگزاری آموزش ها ۴- ارائه و نصب بنر های آموزشی در فرهنگسراها ۵- نصب پوستر های پیشگیرانه و آموزشی در تابلو های تبلیغاتی مجموعه های تحت پوشش ۶- نصب پوستر های پیشگیرانه و آموزشی در تابلو ها و تلویزیون های تبلیغاتی سطح شهر 			
	مسئول کمیته	شروع همکاری و فعالیت آموزشی در رادیو و تلویزیون	۱۴
<p>با توجه به مخاطب بسیار بالای رسانه ملی شامل رادیو و تلویزیون ارائه آموزش های مورد هدف به شکل گسترده می تواند اجرا گردد. به همین منظور اجرای موارد زیر در این ارتباط انجام گردد:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱- معرفی رسمی کارشناس توانمند جهت حضور در برنامه های آموزش محور رادیو و تلویزیون به صدا و سیما استانی ۲- ارائه محتوی های متن، تصویری و صوتی آموزشی ویژه گروههای هدف (کودکان، والدین و ...) به صدا و سیما ۳- ارائه پیام های کوتاه آموزشی جهت زیرنویس در رسانه ۴- همکاری جهت انعکاس اخبار آموزش های ارائه شده به عموم 			
	مسئول کمیته	شروع همکاری و فعالیت آموزشی در وبسایت ها و فضای مجازی	۱۵
<p>با توجه به مخاطب بسیار بالا و دسترسی آسان تمامی گروههای هدف به فضاهای مجازی میتواند از ظرفیتهای داخلی و همچنین خارجی رسانه های مکتوب و همچنین فضاهای مجازی استفاده نمود. معرفی رسمی کارشناس توانمند جهت حضور در برنامه های آموزش محور رادیو و تلویزیون به صدا و سیما استانی</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱- ارائه محتوی های متن، تصویری و صوتی آموزشی ویژه گروههای هدف (کودکان، والدین و ...) ۲- ارائه پیام های کوتاه آموزشی ۳- همکاری جهت انعکاس اخبار آموزش های ارائه شده به عموم 			
نظارت دقیق جهت اجرای کامل برنامه ها	ریاست مرکز	نظارت بر حسن اجرای برنامه ها	۱۶
گزارش می بایست بصورت دقیق بوده و هر فعالیت بصورت جداگانه با ارائه جزئیات و مستندات مورد نیاز ارائه گردد.	مسئول کمیته	تهیه گزارش کامل اجرای کار بصورت مرحله به مرحله	۱۷
ثبت گزارشات اجرای آموزش ها در سامانه پرتال سازمان اورژانس کشور(ems.health.gov.ir)	ریاست مرکز	بررسی و تایید گزارش نهایی اجرای دستورالعمل	۱۸

**رفرنس علمی:

- محتوی ها و دستورالعمل های ابلاغی
- کتاب "راهنمای گام به گام کمکهای اولیه برای همه" ویژه گروههای هدف - انتشارات یک یک پنج (فایل کتاب همراه نرم افزار واقعیت افزوده جهت در پرتال سازمان قسمت آموزش های همگانی در دسترس می باشد)
- کتاب "واکنش سریع یک امدادگر" انتشارات سپید برگ

مستندات برگزاری کلاس ها

۱- کلیه مراکز پس از برگزاری هر فعالیت مستندات آن را طبق فرم گزارش موجود در پرتال سازمان اورژانس کشور (ems.health.gov.ir) به آدرس الکترونیکی: "پرتال سازمان اورژانس کشور" آموزش همگانی < فرم فعالیت های چهارشنبه آخر سال ۹۸" ارسال نمایند. (به ازای هر فعالیت میبایست یک رکورد ثبت گردد).

ضمنا مستندات هر فعالیت می بایست شامل **یک عکس از محل فعالیت و در آموزش های مجازی لینک آن باشد.

* ارائه آموزش ها در مکان هایی که با محدودیت مواجه می باشد (اماکن نظامی، امنیتی و...) در صورت مشکل در ارائه مستندات، بارگزاری گواهی ارگان یا سازمان آموزش گیرنده در خصوص آموزش ارائه شده یا ارائه توضیحات مورد قبول می باشد.